

A BÁNYA

Szerkesztő ség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VIII., Kender-utca 6. sz.
FÜLDSZINT-LÉPCSŐHÁZ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. BISCHITZ BÉLA
FŐMUNKATÁRS:
CSORBITS LÁSZLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

EGÉSZ ÉVRE — — — — — 12 KORONA
FÉL ÉVRE — — — — — 6
NEGYED ÉVRE — — — — — 3
Egyes szám ára 20 fillér.

= TELEFON 108-00. =

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Tartalomjegyzék.

Cikkek: Magyarország szénbányászata. — A selmecbányai főiskola. (Két vélemény.) — Marakohászat. — Irta: *K. Rácz Károly.* — A bányászati hírek között: A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat tőkeemelése. — Matlekovics Sándor. — A külföldi hírek között: Építési hibából származó veszedelmek. — Tudnivalók. — Tőzsdei hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Magyarország szénbányászata.

Az a nagy fontosság, amelylyel a szénbányászat, mint minden ipar alapja, az ország közgazdasága szempontjából bír, — teljesen indokoltá teszi, hogy ezen főfontosságú kérdéssel ismét és ismét foglalkozunk. Hiszen nem lehet eléggé előtérbe tolni, hogy mily nagy gazdasági érdekek kapcsolatosak a szénbányászat fejlődésével. És minél egészségsőbb irányba tereltetik ez a fejlődés, annál nagyobb hasznára válik a közérdeknek. A közjónak szolgáló igazi, egészséges irányt pedig csakis úgy találhatjuk meg, ha hiven ismerjük a helyzetet.

Mérhetetlen szolgálatára és előnyére válnék közgazdaságunknak, ha a hazai bányászat itthon és a külföldön úgy megismertetnék, amint ezt ez a nagyfontosságú gazdasági ágazat méltán megérdemelné. Megismertetnék a tényleges adatok alapján hiven, tárgyilagos megbízhatósággal. Ugy, amint pl. a hazai szénbányászat ismertetését találtuk egy angol folyóiratban.

Rövid, tömör ismertetésben találjuk itt mindazon adatokat, amelyek hazai szénbányászatunk gerincét képezik. Ezen ép oly ér-

dekes, mint tanulságos esszét olvasva, azt a benyomást nyejük, hogy *Andreics* János főbányatanácsos az állami szénbányák vezetője, amidőn ez ismertetést írta, mindig a külföldi tőkét tartotta szem előtt. Világos, hiteles adatokkal kívánja a külföldet felvilágosítani a magyar szénbányászatról oly célból, hogy alapot adjon a komoly vállalkozásnak. És ezzel implicite elismeri, hogy szénbányászatunknál még nagy tere van a tőke elhelyezésének.

Andreics János leírásának adatai szerint jelenleg — az államon kívül — 65 vállalkozó foglalkozik hazánkban széntermeléssel. Ezen 65 széntermelő vállalat az 1907. évben összesen 77 millió q. szenet termelt és pedig 11 millió q. kő- és fény-szenet és 66 millió q. barnaszenet. Ezen termelés felhasználása a következő volt:

1. A 65 vállalat saját szükséglete	17.92 %
2. M. kir. államvasutak	21.48
3. Állami iparvállalatok	1.25
4. Magán	58.46
5. Egyéb magánhasználat	1.29
	összesen 100

Már maguk ezek az adatok komoly gondolkodásra intenek. Ime 65 különböző helyén az országnak folyik széntermelés, ami azt bizonyítja, hogy a szén hazánkban legkülönbözőbb vidékein előfordul. Ámde ha tudjuk azt is, hogy a 65 vállalkozó közül 7 nagytermelő több mint 70 millió q-t termelt, ebből láthatjuk, hogy miként fecsértetnek nálunk az erők a gazdasági téren és mily nagy szükség lenne a termelés csoportosítására.

De ezek az adatok még azt is igazolják, hogy a hazai közönség a magyar szenet szobafűtésre, konyhafűtésre nem használja. Hiszen éppen egyik utolsó számunkban közöltük egyi-

legelőkelőbb szénemberünk illetékes nyilatkozatát, amely szerint „szinte megrögzött a társadalomban az a hit, hogy szobákban magyar szénnel fűteni nem lehet, mert „hideg szén“ és — bűdös. Ez a nyilatkozat most azon adat által, hogy az összes hazai széntermelésnek csupán 1.29 százaléka használatik házi célokra, teljes igazolást nyer. De viszont ismét *Andreics* essay-e szerint az 1907. évben nem kevesebb, mint 32 millió q. lignit, barnaszén, kőszén, koaksz stb. lett hozzánk külföldről behozva 70 millió korona értékben és nem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy ezen horribilis behozatal jókora része a házi célokra szükséges szenekre esik. Ezzel pedig döntő igazolást nyer a mi álláspontunk. Igenis nagy tere van még hazánkban a szénbányászat fejlesztésének és mindenképen azon kell lennünk, hogy a komoly vállalkozás minél nagyobb mérvben ide tereltessek. *Andreics* maga is e célból írta ismertetését, amelyre még több ízben lesz alkalmunk visszatérni, különösen a munkások teljesítő képessége és keresete tekintetében. Most csupán még az essay végfejezetét adjuk, amely épen mint következtetést a termelés fokozását tárgyalja, a következőket mondván:

„Az a nézetem, hogy a magyar szénbányászat immár rendíthetetlen alappal bír és ha valamennyi irányadó tényező kezét fog, állandó is marad. Mindenesetre szénbányászatunk legnehezebb tizedének elején állunk. Mintegy 33 millió q. széntöbbletet kell évente termelnünk. Ha felteszszük, hogy ezen mennyiség részben táró, részben aknamivelés útján termeltetnék és 1—1 millió q. széntermelés 1—1 millió korona befektetési tőkét igényel, ez esetben 33 millió korona befektetési tőkére leendne szükség. Ha most még ehhez mintegy 17 millió korona forgó tőkét számítunk, arra az eredményre jutunk, hogy összesen 50 millió korona tőkével a hiányzó szénmennyiség termelhető. Ebben az összegben a szénterületek esetleges vételára nem foglaltatik.

Végül még azt is ajánlja *Andreics*, hogy a nagyobb városok szerezzenek saját szénterületeket, mert így legkönnyebben teremhetnek saját körözetükben gyáripart. Mi pedig eddigi álláspontunkat fényesen igazolva látván, csupán azt óhajtjuk, hogy szénbányászatunk azt a fejlődést nyerje, hogy a hazai szénszükségletet hazai szénnel fedezhessük.

A selmecebányai bányászati főiskola.

A selmeci főiskoláról mult számban megjelent cikkünk az ország bányászati köreiből feltűnést és nagy érdeklődést keltett. Méltán és jogosan. Mert hiszen a főiskola kérdése a hazai bányászat legvitalisabb kérdése. A következő sorokat vettük:

I.

Az ország bányászati társadalmának legnagyobb háláját és elismerését érdemelte ki „A Bányá”, amidőn szóba hozta a selmeci főiskola kérdését és szóba hozta oly módon, oly alapos és talpraesett gyakorlati javaslattal. Bárkitől eredjen is ez a mindenképen szép eszme, az kétségtelen, hogy az illető nemcsak szakember, hanem a hazai bányászat nagy barátja is. Mert csakis a szakma szeretete diktálhat ily okos és okosságában páratlan szép megoldást. Mindenki, aki a magyar bányászat felvirágzását szíven viseli, okvetlen amellet kell, hogy állást foglaljon, hogy a főiskola az ország fővárosába helyeztessék át.

II.

„A mily helyes az eszme, époly nehéz lesz a kivitel. Pedig nincsenek érdemleges nehézségek. Fején találták a szöveget, amidőn a műegyetem mai épületét hozták javaslatba az áthelyezendő főiskola céljaira. Az épület tehát készen várja a főiskolát és miibe sem kerül. A felszerelés szintén meg van. Az egész áthelyezés tehát csakis a költözködési költségekbe kerülne. Nem is az okozza a nehézséget, hanem a mellékérdekek. Ilyen pl. mindjárt Selmecebánya város érdeke. Ez a város késhegyig fog küzdeni a főiskola áthelyezése ellen, nem ugyan a szakoktatás érdekében, hanem a jövedelem miatt. Mert az tény, hogy a főiskola elhelyezése érzékenyen csökkentené a város lakosságának jövedelmét. Amde határozottan tiltakoznunk kell az ellen, hogy ilyes mellékérdekek érvényesüljenek ily nagy fontosságú országos kérdés megoldásánál. Az állam abban a helyzetben van, hogy pl. megfelelő ipartelepek létesítésével nemcsak bőven kárpótolhatja Selmecebánya városát, de maga a város fejlődése és emelkedése is biztos alapot nyerne. Ez tehát semmiesetre sem akadályozhatja az áthelyezést. Hivatkozni fognak még régi tradíciókra is, arra is, hogy a bányászati főiskola annyira összeforrott a várossal és az ott levő bányászattal, hogy ezek nélkül el is veszítené igazi jellegét. Erre azt mondjuk hogy a szép tradíciókat tiszteletben kell tartani, de ez a tisztelet nem zárja ki azt, hogy a hazai bányászat jövő generációjának nevelése ne történjék a kor haladásának színvonalán. A bányászat ma nagy technikai tudomány. Ennek elsajátítására a technika nagy vívmányainak segédeszközei feltétlenül szükségesek. Ezek a segédeszközök teljes összességükben csakis az ország fővárosában állanak az oktatás rendelkezésére. És ezért kell, hogy a bányászati főiskola az ország fővárosába helyeztessék át.

Mara kohászat.

Ha nem is egészen újdonság, de mindenesetre érdekes újabb eljárás a marákat — Schliche — briketirozni és így téglalakban kobó olvasztásnak adni át. A briketirozás tudomásunk szerint szabálmazva van s az eljárás állítólag jó eredménnyel.

A briketirozás, nevezhetjük téglásításnak, természetesen a marának, valamely kötő anyaggal keverése által eszközölhető s ez nem titok, sem valami csodás találmány. Dicséretet érdemel azonban, hogy létre hozta valaki, különösen azon esetben, ha beválik.

Valamelyik szaklapban azon címen olvastunk erről, hogy „Ércbriketirozás“. De alig hisszük, hogy ez helyes elnevezés lenne s nézetünk szerint csakis marák téglásítására vonatkozhatik, mert hiszen kohóereket a kohóba sem vált, ha ezek nincsenek 3—4 négyszögmilliméterre megaprózva. A megaprózás mindkét fél t. i. a beváltó és eladó — érdekében is történik, amennyiben a beváltásnál az átlagból kell próbát venni, hogy a tartót meg lehessen határozni és sem a beváltó, sem az eladó ne csalatkozzék. Így van ez a marával is, amely természetesen lisztállományu lévén, könnyen vehető abból a próba.

Az előadottakból azonban világosan kiténik, hogy nálunk lehetetlen volna téglásított érceket beváltani, mert ilyeneket csak saját kohóval bíró bányászat értékesíthet. Mi, akik Zalatnán, Solmeceen vagy Nagybányán vagyunk kénytelenek érceinket beváltani, „nem“ briketirozhatunk, mert feltétlenül visszautasítanának, hogy porítsuk meg szállítmányunkat újólag s úgy vigyük beváltásra.

A kohászat, meglehetősen használhatja téglásítást s így jobban tud dolgozni, mert hiszen a porított ércek olvasztóba üntésénél tetemes „ingulások“ történnek s nagyban nehezíti a hőnek mindenhová jutását, míg a téglásításnál a fejlődő gázok, a betódított levegő, utakat kapnak a téglák oldalainál, lángot és intenzív hőt fejtenek ki és a pest tartalmában egyenlően megy véghez az olvasztási folyamat.

Ennyit a téglákról, melyeknek előállításához kötőanyagként cementet, kovasavat, meszet vesznek.

Nem új ötlet nálam, hogy az ércolvasztásnál próbákat kellene tenni, éppen száraz porított ércek okszerű behintésével az izzó pestbe s aligha nem gyorsabb és jobb eredményt érünk el, mint a téglásítással.

Allításom egy gyertya lángjánál is igazolható. Törjünk meg lisztte valamely kovandot, szársítsuk meg, két ujjunk közé vegyünk egy kis mennyiséget és lassan eregesztük a gyertya lángjára: azonnal löporszerűleg meggyuladva hull az onnan le. Ha tehát az ilyen molekulák az izzó pestbe kerül: bármilyen legyen a tartalma azonnal megolvad.

Allításom legnagyobbbrósztt elmélet s azt, hogy gyakorlatilag is határozottan beválta-e, állítani nem merem. De mindenesetre van annyi alapja, hogy a kohászatban e téren megfelelő próbákat tenni érdemes lenne.

K. Rácz Károly.

BÁNYÁSZATI HIREK.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat tőkeemelése.

Egyik legnagyobb kőszénbányavállalatunk, a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat, e hó 12-én, szombaton délutáni közgyűlésén emelte fel ismét részvénytőkáját. Lapunk ez időben már elhagyta a sajtót s így a közgyűlés lefolyásáról nem írhattunk. Azonban foglalkoznunk kell vele, mert ez a tőkefelemelés eseményszámba megy. Nem szabad ugyanis szem elől tévesztenünk a pénzpiac mostani sivár helyzetét, amikor a tőke nem árul el valami nagy vállalkozási hajlandóságot. Mindenütt általános pangás észlelhető és különösképen a szén- és vasiparban. Ott van pl. a Ruhr szénvidéke, ahol a termelést felére voltak kénytelenek redukálni, vagy általában a vaspiac helyzete Németországban.

És ekkor jó a Magyar Általános Kőszénbánya r.t. azzal, hogy részvénytőkáját emeli. Mindenesetre bátorság kellett hozzá a mai időkben. Ha egyéb nem, hát a háborus hírek elriaszthatták volna. Most minden európai tőzsde e hírek hatása alatt sokkal érzékenyebb. Éppen ez a tőkeemelés világos bizonyítéka tehát annak, mennyire consolidált vállalat a „Magyar Általános“, hogy mily erős és hozzáértő kezekre van bízva vezetése.

A budapesti, bécsi és párisi tőzsdék, amelyek e részvények jegyzésre kerülnek, mindig a legszívesebben fogadták e szépjövőjű magyar vállalat tőkeemelését. Mert ez immár a hetedik tőkeemelése a társulatnak 1893-tól, mikor 400.000 frt.-ról először emelték az alaptőkét 600.000 frtra. Így izmosodott meg lassanként a „Magyar Általános“, hogy most, az 1908. év végén 12 millió koronányi alaptőkét emelve, újabb és igazi erőpróbáját adja erősen megalapozott voltának. 20.000 db új részvény kibocsátásáról van szó és bizonyosra vehető, hogy a kedvezőtlen viszonyok dacára is messze névértéken felül bocsáttatnak ki a részvények.

Világos bizonyítéka ez is annak, hogy komoly magyar vállalatok iránt nem hiányzik a külföldi tőkében a bizalom és a készség.

Matlekovics Sándor. Ugy akartuk e sorokat kezdeni, hogy modern gazdasági életünk „egyik“ legnagyobb korifeusa jubilál. De mi nálunk a közgazdaság a tények tudománya és ez alapon kezdtük keresni, hogy vajjon az utolsó 40 év gazdasági életében számottevők közül, kikkel vagy kivel hozhatnók egy sorba. Nem találtunk. És nem fog senki sem találni. Egyedül áll és határozottan merem állítani, hogy hazánk modern gazdasági életének Matlekovics Sándor a tulajdonképeni megteremtője.

Arról ne beszéljünk, hogy vám- és kül-

kereskedelmi kérdésekben a világ egyik legnagyobb kapacitása. Ezt tudja a külföld, itthon nekünk ilyesmi nem imponál. Valamint azt sem tudja talán az ország, hogy egyetlen egyszer kötöttünk Ausztriával aránylag jó kiegyezést és azt Matlekovics csinálta. De azt talán mégis illik tudni, hogy ő tervezte és teremtette „a hazai iparnak adandó állami kedvezményekről” szóló első törvényt és ezzel megvetette a mai gyáriparunknak biztos, széles alapját. Ő alkotta a ma is érvényben levő ipartörvényt. És ő szervezte az 1885. évi első országos kiállítást, amely nem csupán mintaszerűen rendezett kiállítás, hanem hazánk ipari fejlődése érdekében igazi nagyszabású közgazdasági koncepció volt.

Ilyen nagy gazdasági alkotásokkal elérte azt, hogy a kaszinó nem szerette. Miért nem szerette? Ez a kaszinó pszichológiájából következik. Amint hogy az Akkori képviselők sem szerették, mert nem járt a klubba. Horribilis dolog is az, hogy államtitkár dolgozik, ahelyett, hogy estéit a politikai klubban töltené és a képviselő urnak, ha kérni, protezsálni valója van, be kell fáradni a miniszteriumba. Így azután ezen egyesült erők összműködésének sikerült elérni, hogy amidőn 1889. végén a földmívelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszterium ketté választott, az ország legnagyobb közgazdasági kapacitása működése teréről lezoritattott. De még mielőtt távozott, elkészítette a „vasárnapi munkaszünet”-ről szóló törvényjavaslatot, az „állami kedvezményekről” szóló törvény módosítását. És jött azután a „nagy”, a „vasminiszter” által inaugurált új aera. Minden, ami addig alkotott, rossz volt, gyanus volt. Mert két irányban excellált az új korszak a gyanúsításban és a népszerűség-hajhászásban. Egyikkel elérte a másikat és erre voltak bázisra a gazdasági alkotások is. (És ennek a gyümölcse a máv. mai csődje is.) Matlekovics pedig visszavonult — dolgozni. A vámonokról írt könyvével dicsőséget szerzett a magyar névnek az egész művelt világon. Azt a munkát pedig, amit azóta az „Országos Iparegyesület” kebelében végzett, az iparos világ soha eléggé meg nem hálálhatja. Már csak azért sem, mert ő hálára sohasem számít. Dolgozik a munka kedvéért. Dolgozik, hogy példát adjon, oktasson — és talán azért, hogy le ne szokják arról a fölényes, gunyores mosolyáról, amelylyel a mások nézetét, véleményét hallgatta, ami oly sok ellenséget szerzett neki, de ami mellett oly sokat lehetett tőle tanulni. Adja a Gondviselés, hogy még sokáig dolgozzék. Munkája mindig a hazai javára szolgál.

— Andreics János főbányatanácsos, a pénzügyminiszteriumi szenosztály vezetője számtalan tisztelőinek megnyugtatóra közölhetjük, hogy az ágyát immár elhagyta és törött lába annyira gyógyulófélben, hogy az alkalmazott új rendszerű

gipszkötés segítségével a szobában már pár lépést tehet. Mindazonáltal még beletelik vagy 3 hét, míg ismét hivatalába mehet.

— Változások a Rimamurányi és Salgótarjáni Vasműnél. A Rimamurányi és Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság műszaki vezetésében legutóbb több személyi változás történt. Így *Quirin* Simon, a vállalat nádasdi hengerművének az igazgatója nyugalomba vonult, akinek helyébe *Faragó* főmérnök került. Az ózdi hengermű vezetőjévé pedig *Králík* Sámuel mérnököt nevezték ki.

— Angol szén Magyarországon. Sajnálattal kell konstatálnunk, hogy az a csökkenés, amely az angol szénnek Magyarországra való behozatalában az utóbbi időben észlelhető volt, csak időszakos jellegűnek mondható. Az újabb jelentések egybehangzóan konstatálják, hogy az angol szénbehozatal ismét a múlt esztendei nagy mennyiséget kezdi megközelíteni, mert az államvasutak a vásárolt szénbányákból szükségletüknek csak egy igen kicsiny hányadát tudja fedezni s a magánbányatársaságok kedvezőtlen munkáviszonyokkal küzdenek, úgy hogy sehogy sem tudnak a rendesnél nagyobb produktiót elérni. Fiumei értesülésünk szerint az Atlantica tengerhajózási társaság gőzösei nyugati irányból visszafelé leginkább angol természénnel rakottan térnek a magyar kikötőkbe. E szállítmányok keresett fogyasztási cikkei Romániának és Magyarországnak egyaránt. Az angol szenet és kokszt a román árubankok és magáncégek hozatják nagy mennyiségben. A kokszt főképpen olvasztási célra használják föl a kohászatnál. Az idén már rég megindult a szénimport és egymaga az Atlantica több mint 21 ezer tonna angol szenet fuvaroz hozzánk. Az idei campagne-ban az első szénhozó gőzöse, a „Morawitz” a múlt hó 14-én érkezett Hullból Fiuméba 6160 tonna rakományyal. Ezt az óriási mennyiséget 46 óra alatt rakták Hullban a hajóba, ahonnan kirakása Fiumében, kikötői berendezésünk silánysága miatt, közel kilenc napig tartott. Naponta átlagosan 750 tonna szén került ki a hajó mélyéből, úgy hogy minden nap két-három vonat szállította tovább rakományát. E hó 4-én a „gróf Serényi Béla” futott be a fiumei kikötőbe, amely ugyancsak Hullból 4500 tonna szenet hozott a Máv. számára. E hó 18-ikára várják a „Pollacsek” gőzöst ugyanekkor rakományyal. A „Kossuth Ferenc” január második felében jön meg 6100 tonna szénnel. Magáncégek számára a „Szerényi” február első napjaira 4500 tonna szenet hoz Cardiffból és ezt még több bérelt gőzös követi. Szóval az angol szén behozatala egyre emelkedik és semmi reményünk nincsen arra, hogy ez az alapot a legközelebbi jövőben megváltozzék.

— Megbízhatatlan budapesti bányacég. A berlini kereskedelmi kamara figyelmezteti a szakköröket, hogy a Budapesten és Londonban székelő „Danube Copper Mining Comp. Limited, London et Budapest” céggel nem tanácsos üzleti összeköttetésbe lépni. A cég tulajdonosai Krauss Emil, Schwarz F. L. és Stern Henrik Budapest. A vállalat bányái állítólag *Majdanban*, Oravica mellett vannak. Nomen est omen!

— Új higanybánya Zemplénmegyében. *Jacobs* Ottokár báró kassahátori földbirtokos Zemplén vármegyében, Alsókamaróc községben higanybányát táratott fel, 100,000 K költséggel. A bánya igazgatója *Lucsánszky László*.

— **Egy kis statisztika.** A magyar szent korona országainak külkereskedelmi forgalmáról szóló október havi jelentés érdekes adatokat tartalmaz bányászati behozatali és kiviteli forgalmáról. Eszerint 1908. október hónapjában 229,079 métermázsa barnaszén, 1,951,391 métermázsa kőszén, 385,505 métermázsa pirszén és 1,919 métermázsa egyéb importáltunk. A kivitel ugyanezen cikkek közül a következő volt: barnaszén 235,862, kőszén 12,751, pirszén 8,268, brikett 2,064 métermázsa. A többi ásványokból a statisztikában a behozatali forgalomra legtöbb esik a granit, syenit és porphira (3587), kénkovandra (34,408), vasérc (16,816) és az égetett mészre (19,989). A kivitelben leginkább a következő (44,880) kénkovandport (48,541), vasérc (590,586) és az égetett mészkő (53,220) szerepel nagy mennyiséggel. Az ásványolajból a behozatal 324,559 métermázsa, a kivitel 11,289 és 6,203 métermázsa volt.

— **A hazai kőolajipar köréből.** A Hazai kőolajipar r.-t. és a Danica vegyipar r.-t. között komoly tárgyalások folynak, amelyek arra irányulnak, hogy a két vállalat között érdekközösség létesüljön. A tranzakciót úgy tervezik, hogy Neumann S. György, a kőbányai gyár jelenlegi igazgatója ez állásában továbbra is megmaradna.

— **A vasra érvényes kivételes díjszabások.** A magyar és osztrák vasutak a vaskartelre való tekintettel még a múlt évben elhatározták, hogy a vas- és vasárakra fennálló kedvezményes díjszámításokat és kivételes díjszabásokat fokozatosan be fogják szüntetni. Ez az intézkedés elsősorban a helyi forgalomban származott vasküldeményeknél érvényesült és ez év elején az osztrák magánvasutak a kiviteli vasküldeményeket is beszüntették. Az osztrák kormány közbelépésére azonban kiviteli kedvezményeket egyelőre az év végéig ismét megújították a magánvasutak. A két kormány most megegyezésre jutott, hogy a monarchia két állama között lebonyoluló forgalomban kedvezményt vasra és vasárakra egyáltalán nem ad s így a folyó év végéig ideiglenesen hirdetett kedvezményeket. Bosznia és Hercegovinát is beleértve, 1909. évre már nem fogják megújítani. A vámhatáron túlra irányuló ily küldeményekre nézve a kedvezmény ügye az osztrák vasutak részéről oly módon nyert megoldást, hogy a kiviteli kedvezményeket jövő évben még fenntartják. Magyar részről a döntés ez ügyben legközelebb várható.

— **Ásványtermék részvénytársaság** cég alatt Nyitra legutóbb új társaság alakult, a mely alapszabályai szerint mindennemű ásványtermékek termelésével és feldolgozásával fog foglalkozni úgy a társulat tulajdonát képező, valamint az e célra kibérelt területen. Ugyancsak e társulat foglalkozni akar az említett cikkek értékesítésével is. A társulat alaptőkéje 200,000 korona, mely 400 darab 500 korona névértékű részvényből áll. Igazgatósága: dr. Jelinek Miksa és Binetter Fülöp, nyitrai, Zachariás Béla nagysurányi és Binetter Miksa kismányi lakosok.

— **Bánság bányáipar rt. (Zágráb)** cég alatt Zágrábban új bányavállalat alakult 2 millió K. alaptőkével (4000 drb 500 koronás részvény). a petrinjai és glinai szénbányák feltárására. Az igazgatóság tagjai: *Erdődy* István gróf, *Spevecz* Ferenc dr., *Farbaky* István, *Schob* Frigyes, *Gfrerer* Miklós, *Bopp* Albert, *Mikolás* Félix és *Stanisavjevius* Gyula.

— **Egy budapesti cég gyárvásárlása.** A budapesti *Gedeon és Kont* cég, mint értesülünk, megvásárolta és üzembe helyezte a Dada J.-féle zimonyi aszbesztgyárat.

— **Szénforgalom.** Az államvasutak Budapest székesfőváros területén fekvő állomásaira november 29-ike és december 5-ike között 3654 kocsis szénrakomány érkezett, még pedig 383 az államvasut, 3271 a magánfogyasztók rendelkezésére. Ugyanezidő alatt a hazai bányák kértek 13,992 kocsit és kaptak 13,706-ot. Magraktak összesen 13,087 kocsit, még pedig 3999-et az államvasut, 9088-at a magánfogyasztók részére. Az Oderbergen át irányuló szénforgalom Magyarországra és Ausztriába való szállítása dolgában a Nordbahn, a magyar és osztrák államvasutak képviselői a napokban Bécsben tanácskozást tartottak a porosz államvasutak képviselőivel. Megállapodtak abban, hogy az Oderbergen keresztül érkező szénrakományok napi 1500 kocsirakományban kontingentáltnak.

— **Bányavállalatok cégjegyzéke.** A nyilvános számadásra kötelezett bányavállalatoknál a következő legújabb változások történtek: *Erdélyi rézművek r.-t.* 5 millió korona alaptőkéjét 20,000 drb 100 K-s részvény megemléstése által 2 millióval leszámította és 20,000 drb új részvény kibocsátásával (a 200 K) újból felemelte 5 millió koronával. — *Finomított vacuum-olajok részvénytársaság.* Klement Lajos igazgató bejegyeztetett. — *Gróf Csáky László-fele prakfalvi vas- és acélgyár részvénytársaság.* Alaptőkéjét 900,000 K-val felemelte. — *Magyar bányarészvénytársaság Dobsina.* Löw Ernő igazgató töröltetett. — *Erdélyi bánya r.-t. Kolozsvár.* (Főtelep|Brüsszel.) Grösz Frigyes magyarországi képviselő bejegyeztetett. Pollák Gáston töröltetett. — *Banovina-bánya részvénytársaság.* Alakult 1908. augusztus 8-án. Alaptőkéje 2,000,000 K, 4000 drb 500 koronás részvény. bejegyeztetett.

KÜLFÖLDI HIREK.

Építési hibából származó veszedelmek.

Érdekes adatokat találunk több szaklapban hibás, tulnehez építkezésekről.

Igy pl. olvassuk, hogy tervbe van véve egy 146 méter magas torony építése, melynek felső nyitott köre 11.30 m. E torony 2000 köbméter víztartóval fog birni, miből kitűnik, hogy a tartály szédületes magasságban egy egész tavat tart magában. Ez a kolosszális kémény fél millió márkába fog kerülni.

De ha tekintjük, hogy ezen merész építkezéseknél mily gyakori balesetek történnek: lehetetlen megelégedni az ily építés minőségével és első sorba kell helyezni a feltétlen biztonságot. Hiszen csak nemrég tört össze Kanadában a quebeci hid, mely egy kilométer hosszú volt, 40 millió márkába került és 74 munkás vesztette életét.

De a poroszok is, meglehetősen könnyelműen járnak el. Igy pl. Peters mérnök, a német mérnökök lapjában főlemlit egy példát, mely elég arra, hogy megítélhessük, mi mindent enged meg a hivatalos szabályzat. Peters azt mondja, hogy építettek egy kéményt, mely 50 méter magas és felső világa 3 m., fala pedig — ne tessék mo

solyogói, mert így van — alólól egész tetejéig 20 centiméter vastag. És az így épített kémény megfelel a miniszteri rendeletnek. Már pedig egy 50 méter magas kéménynek csak 80 centiméter vastagságon felül lehet biztos alapja.

Nem csoda, ha ezek nyomán vállalkozó akadt, aki hirdeti, hogy gyöngén épített kéményeket felülvizsgál, mert hiszen napról-napra történik rosszul épített kémények letörése, elgörbülése, ami egy a beomlással. Csaknem régen történt, hogy a Rajna mentén, egy már 45 méterig felvitt kémény ledült; Rosenheimnál pedig (Bajoror.) egy új 100 méteres kémény hasalt el s esése közben a mellette levő vendéglőt ketté törte. A múlt évben pedig az egy Remscheid-Sollingenben, nem kevesebb, mint 18 kémény omlott le.

— **Németország aranyforgalma.** Németország aranybehozatala október hónapjában 49.01 (a múlt esztendő ugyanezen hónapjában 27.14) millió márka volt az aranykivitel 3.84 millió márka, ami, tekintve a tavalyi 20.64 millió októberi aranykivitelt, fényes eredménynek mondható. A behozatali fölösleg az első tíz hónapban 281.08 millió márka, az előző év 45.97 millió márkájával szemben.

— **A romániai kőolajipar 1908. első felében.** Románia nyersolaj termelése a folyó év első negyedében 18,968 tonna többletet mutat az előző évi eredményhez képest. A második negyedévben a produktió többlet már csak 9281 tonna. 1908. első felében a nyersolajössztermelés 569,751 tonna, az előző év 560,064 tonnájával szemben, az emelkedés tehát 9,687 tonna. A „Moniteur der Petroleum” kimutatja a két esztendő első hat hónapjának eredményeit, amelyek így alakultak:

	tonna 1908-ban	tonna 1907-ben
január	100.568	82.122
február	90.260	89.020
március	97.900	98.618
április	93.534	95.387
május	99.612	101.849
június	87.877	93.068
Összesen	569.751	560.064

Ez a nem nagyon kedvező eredmény mindazonáltal mérlegelendő, ha tekintetbe vesszük, hogy az előző évben az első évnegyedben 144,971 tonna volt a termelés többlete az előző évi eredménnyel szemben, míg a második negyedévben 9000 tonnával kevesebbet termeltek. Körzetek és források szerint a petroleumtermelés félesztendő eredményei a következőképpen alakulnak:

	tonna 1908-ban	tonna 1907-ben
Prahavai kerület:		
Bustenari	237.089	246.289
Campina-Poiana	124.351	111.549
Móreni	155.842	140.031
Egyéb	29.090	37.285
Összesen	546.382	535.154
Dambóvitai kerület	12.880	16.215
Buzau	4.011	4.609
Bacau	6.478	4.086
Összesen	569.751	560.064

Az 569,751 tonna nyersolajtermelésből 498,077 tonnát a romániai petroleumfinomítók dolgozták fel és 70,087 tonnával többlet produktáltak, mint az előző év ugyanezen

időszakában. A kivételben kedvezően alakult a helyzet. A kivétel az egyes országokba az ásványolaj és melléktermékekből a következőképpen alakul:

	Nyersgáz, ásványolajok	Világítóolaj	Benzin	Összesen
	1908	1908	1908	1908
Franciaország	1.149	28.484	26.230	55.863
Angolország	21.734	18.743	4.858	45.335
Egyiptom	—,316	35.737	—	36.053
India	2.769	16.052	—,80	18.901
Németország	—,43	—,972	16.904	17.919
Törökország	—,761	12.611	—,62	13.434
Olaszország	—,756	6.687	2.365	9.208
Hollandia	8.887	—	—,84	8.971
Osztrák-Magy.	2.193	3.307	—,348	5.848
Algír	—	—	3.491	3.491
Összesen	39.177	122.888	54.537	216.602

— **Német-rossz alapítás.** A berlini Discont-társaság részvételével Szentpétervárott Tschiaturi-részvénytársaság cég alatt új vállalat alakult, amelynek az a célja, hogy a kaukázusi mangánércet kiaknázza. A társaság alaptőkéje 3,000.000 rubel.

— **Vereinigte Eisenwerke A.-G. (Bécs)** cég alatt az Oesterfeichische Kreditanstalt 10 millió K alaptőkével részvénytársasági alapra fekteti Envein gróf rothauai és a C. T. Petzold cég vasműveit, melyek évente 28,000 mm. hengerelt vasat, főleg finom lemezeket gyártanak és Cseh és Bajorországban érc- és kőszénbányáik vannak.

— **A Galizische Naphta A.-G. Galizia (Bécs)** december 21-én tartandó közgyűlésén jelenlegi 6 millió K alaptőkéjét feleméli 7 $\frac{1}{2}$ vagy 8 millió K-ra, hogy finomítottá megnagyobbítsa, amit a nyersanyag termelésének fokozódása tesz szükségessé.

— **A Krupp-féle rt. (Essen)** az 1907/8. üzleti évben, 1,000.882 márka áthozat betudásával 18,589.052 márka tiszta nyereséget ért el, az előző évi 25,053,095 K-val szemben. Az osztalék 8% lesz, míg tavaly 10%-os volt. A mérleg a gyártelepeket 190.259,451 márkára értékeli.

TUDNIVALÓK.

— **A világ legnagyobb acélgyára.** Vertesy Károly, aki amerikai körútjában szerzett tapasztalatait érdekes könyvben írta meg, a következő érdekes dolgokat közli velünk a világ legnagyobb acélgyáráról Pittsburg koromfűtős városba azért mentem el, hogy a trüszök felhalmozódásában megnézzek egy nagy vas- és acélgyárt. A városon kívül van a legnagyobb négy. válogathattam. Az évi egy millió tonna súlylyal, vasuti acélsineket készítő, 4000 munkással dolgozó Edgar Thomson gyárt, vagy egy másik vaskirályt nézzem-e meg? Ugy is valamennyi acélgyáros, a Duquesne s a többi is, a Carnegie acéltrüszthöz tartozik. Az üzemüknek 16,000 kéménye van. Tehát a Carnegie-t néztem meg.

A pittsburgi superintendensből lett sokszoros milliomos Carnegie, mintaszerűen állította fel ezt nagy vas- és acélgyárt, 7000 embert foglalkoztat benne, ez a legrégibb munkás. A munkásosztály jó keresetforrásából

van az, hogy az amerikai nagyvagyonú emberek mellett sem képződhetik az a nyomoruságos proletariátus, szegény néposztály, ami másutt, nálunk is van.

Előállítanak a telepen másfél millió tonna súlyban Siemens Martin-féle és 400,000 tonna Bessemer-féle acélművet. Vas- és acélgyár ez, mégis aranyfejlesztő műhely. Látna a nagy munkát, bőséges előállítást, érdeklél gondolhatunk arra vissza, hogy Amerikában az első vasszeget Cumberlandban kovácsolták 1777-ben. Az első bevándorlók az őserdők irtásához való szerszámaikat Európából hozták.

A gazdasági életben vasutakkal, gőzhajókkal, vas-telepekkel bíró, világszerte ismert Carnegie-társaság képezi alapját a nagy acéltrösztnek, tökével rendelkező hatalmas szervezetnek, amerikai jelenségnek, amely ipari trösztben 400 ipartelep, 168.000 munkással egyesült. Ez, az Unio összes vastermelésének mintegy 80%-át adja ki. Számokkal talán ki sem lehet fejezni az előállítási mennyiséget, Érdekkörükkel, a közönség kizsákmányolására sokakat vonnak be. Olvasom egy amerikai napilapban erről a neves, hírhedt társaságról, hogy legújabbant határozták, miszerint csak 35 éves korig fogadnak fel munkásokat, amíg duzzadtak a karok izomerőtől. Gúnyosan azt jegyzi meg erre a lap, hogy azután talán vonuljanak a munkások azokba a könyvtárakba, melyeket a nagy cég több helyen alapított s ott csendes olvasással töltsék el a hátralévő életidejüket?!

— **Új aranyvilág.** Az emberiségnek gyors meggazdagodás után való vágyódása minden decenniumban fokozódik s ennek lehet leginkább tulajdonítani azokat a kétes várakozásokat, amelyek az aranykeresésben megnyilvánulnak. Egyik előző számunkban részletesen foglalkoztunk az aranykeresőkkel és sorra vettük a „felfedezett” aranyvilágok történetét. Láttuk ezekből, hogy a kalandorok, akik ezeket a vidékeket fölkeresik, nem komoly munka után vágyódnak, hanem abban a hitben élnek, hogy az arany sült galamb módjára röpi a szájukba, vagy legalább is uton-útfélen aranyba botlik a lábuk. Így volt ez legutóbb Californiával, majd Alaszkával is, ahol ezer meg ezer ember tengődött nyomoruságban, a gyors meggazdagodás vágyától üze. A legújabb szenzáció az, hogy ismét aranyvilágot fedeztek fel északnyugati Ázsiában a Tschukt-félszigeten, ahol Bogdanovitsch tanár és Kortuchin mérnök végeztek kutatásokat rendkívül kedvező eredménnyel. Megállapították, hogy a félsziget földkérgé rendkívül hasonlatos az alaskaival, mire egy szibériai társaság további kutatásokat végzett és konstataulta, hogy 100 pud (1 pud 40 orosz fonttal) föld 17 solotnik (96 solotnik 1 orosz fonttal) aranyat tartalmaz. Ez a körülmény csakugyan kedvező, mert a szibériai aranyosokban, amelyek az új aranyföldek közelében vannak, rendszeren csak 5—10 solotnik arany esik 100 pud földre. Ezért azt hiszik, hogy a félsziget talán még Alaszkánál is jobb aranyterület. Attól tartanak azonban, hogy az aranyföldek könnyen Amerika hatalmába jutnak, mert nagyon messzire vannak Vladivosztoktól. Az orosz kormány ezért gondoskodni fog arról, hogy a hazai vállalatok kedvezményekben részesíttessenek és hogy a Tschukt-félszigeten bankok létesüljenek és kábelösszeköttetés létesüljön Vladivosztok a félsziget között. Kétséges azonban, hogy az orosz vállalatok ráadják-e magukat a

félsziget aranygazdagságának kiaknázására. Ezidőszert többnyire külföldiek foglalkoznak a távoli keleten az aranykereséssel.

— **A világ legnagyobb mélyfúrása.** A világ legnagyobb mélyfúrása ezidőszert a czuchowi (rybniki körzet). Eddig 2004 méter mélységig hatoltak a földbe, de a furást folytatják. A legmélyebb furás a világon a czuchowi előtt a paruchowitzi volt, ahol 2003 méter mélységig folytatták a furást, midőn a furó eltört s a további furásokat be kellett szüntetni.

— **Az új szászországi bányatörvény.** Drezdai jelentés szerint a kamara az új bányatörvény javaslatot számos szociális reformmal elfogadta. Elvetette azonban azt a javaslatot, amely szerint minden bányában egy a bányamunkások által választott bányafelügyelő választassék. A vita során Rütger pénzügyminiszter kijelentette, hogy Szászország épp úgy, mint a többi szövetséges állam vonakodik egy egységes birodalmi bányatörvény megalkotásától.

— **Új bányatörvény Guatemalában.** A guatemalai kormány reméli, hogy a vasutak kiépítésével nagy fejlődésnek indul majd az ország bányászata s a kincsekben gazdag földeket sorra feltárják és kiaknázzák. Ezért elhatározta, hogy modern bányatörvényt alkosson és lépessen életbe.

— **A bányaveszedelmek ellen.** A brüxi cs. k. kerületi bányahivatal legújabbant szigorú rendelkezést adott ki, melyben 9 pontban intézkedik a veszedelmek kiküszöbölése érdekében. 1. A bányák izolatioja. 2. Bányalégáramok szabályozása. 3. Égő levegők elvezetése. 4. Oltási berendezkedés. 5. A szénpor öntözése. 6. Telefon hálózat. 7. Megfelelő közlekedés. 8. Mentési utak. 9. Mentési berendezkedések.

TŐZSDEI HIREK.

— **A magyar és osztrák kőolajipar helyzete.** A Romano Americana (a Standard Oil Company alapítása) részére vásárolt 4000 vagon nyers kőolaj, csak átmenetileg gyakorolt szilárdabb befolyást a nyersolaj árakra, mivel az időszaki termelés emelkedést mutat. A finomítók helyzete általában kedvező, s főképpen a külföldi fogyasztása és keresete igen nagy. Közben Németországban a kőolajárak állandó irányzatba terelődnek, Amerikából nagy nyomás következik be a melléktermékek jegyzéseire. Az áringadozás a Vacuum Oil Comp. konkurenciájára vezethető vissza. Ez a verseny annál is inkább érezhető, mivel kifizetőket keres fel. Ár-emelésről ez idő szerint szó sem lehet. A benzín ára kissé emelkedett, de kevésbé, mint a természet. Ehhez járul még az a körülmény is, hogy az automobiliparban benzín helyett sokan az olcsóbb benzolt használják. A parafinban az árak változatlanok. A kőolaj árak kielégítőek.

— **A fémipar helyzete.** A rézpiac a lefolyt héten nem mutatott nagyobb élénkséget, mindazáltal az amerikai termelők változatlanul fontartották követeléseiket. Az árfolyam a múlt héttel szemben kisebb ugyan, de azt hiszik, hogy a newyorki értéktőzsdén beállható javulás Londonban is hódítani fog. Az ón gyengébben tartotta

mágit ama hírekre, hogy Keletindiából nagyobb öndíjtásokat várnak és a záróárfolyam ismét két fonttal olcsóbb. Az ólom lanyha irány felé hajolt és ha több oldalról vértelkedv mutatkozott is, az érkező mennyiségek elég nagyok, hogy eleget telessenek minden igényeknek. Horgany volt egyedül állandóan szilárd és a fogyasztók vásárló érdeklődése állandó volt. A fémárak a következők: Finom vörösréz 167 korona. Banca. Billiton v. Straitson 337 korona. Bárányon 330 korona. Hohenlohe horgany 58 korona. Selmei vagy nagybányai lágýóloom 41½ kor. Antimon Regulus 79 kor.

— **A nemzetközi szénpiac.** A német szénkivitel emelkedése határozottan befolyással van a nemzetközi szénpiac alakulásaira. Az utóbbi időben élénkebb verseny észlelhető, ami különösen az árcsökkenésekben nyilvánul meg. Így például Anglia, amely szénkivitelével eddig ugyyszólván uralta a világpiacot, kénytelen volt szénkivitelét korlátozni. Az exportszén ára tonnánként 0.62 font sterling, az előző év 0.67 font sterlingjével szemben. Az árhanyatlás ellenére is csak 6,093.006 tonnát exportáltak, az előző év október havának 6,168,500 tonnájával szemben. Kevesebb angol szenet fogyaszt most Dánia, Hollandia, Franciaország és Délamerika. Ez államok egynek-melyikében Németország szene hódított teret. A vasiparban a szénszükséglet tartósan gyenge, a textilipar is aránylag kevesebbet fogyaszt, mint az előző esztendőben. Az egyes szénárak általában alacsonyabbak az angol szénpiacón, mint az előző esztendőben. A belga szénárakat kedvezőtlenül befolyásolja az a körülmény, hogy itt Franciaország fejt ki nagy versenyt a német szénnel szemben. Október hónapjában Németország 293,000 tonna szenet exportált Belgiumba, az előző év 250,985 tonnával szemben. Franciaország is kénytelen volt szénkivitelét korlátozni; Belgium, Olaszország és Svájc kevesebb francia szenet fogyaszt. Az északamerikai Egyesült Államok szénkivitele újabbán majdnem kizárólag Észak-amerikába irányul. Általában visszafejlődés mutatkozik az Egyesült Államok szénpiacán. Az 1908. év első nyolc hónapjában a szénkivitel 7,681.976 tonna volt, az előző év ugyanezen időszakának 8,603.084 tonnájával szemben.

— **A gyémántipar helyzete.** Az amszterdami gyémántipar helyzete kedvezőbbre fordult. A 8500 amszterdami gyémántmunkás közül körülbelül 900 kivételével mind foglalkozást talált. A munkabérekre nézve az ékszerészek és gyémántmunkás szövetség között megállapodás jött létre. A gyémántkereskedelem csak nagyon jelentéktelen mértékben emelkedik. Amerika keveset vásárol, de remélik, hogy most az eredményes elnökválasztás után az északamerikai Egyesült Államok részéről ismét élénk lesz a kereslet esiszott gyémántok után.

— **A rajna-vesztfáliai vaspiac.** A piacon általános depresszió uralkodik. A rajna-vesztfáliai vaspiac helyzete sokkal kedvezőtlenebb és zavartabb, mint bármikor volt. Az eladási árak nagyon hanyatlottak, úgy hogy még azok a vállalatok sem tudnak nyereséggel tudni termelésükön, amelyek saját nyersvasukat dolgozzák fel. Sokkal súlyosabb veszteségek érik azokat a cégeket, amelyek kizárólag hengerművekkel rendelkeznek. A vasárak a következő: *Nyersvas.* A vasszindikátus feloszlása következtében a nyersvasárakat teljesen lenyomták. Az

áresés egyes minőségeknél 20, más minőségeknél pedig 15 márkát tesz. Öntővasat 58—60 márkáért adtak. Rudvasat 95 és 100 márka áron kínáltak. Az exportvasat természetesen még olcsóbban adták.

— **Az amerikai vaspiac.** Az amerikai nyersvastermelés november havában 15.770.000 tonnát tett ki. A nagy olvasztók jelenleg naponként 22,595 tonnát produkálnak. Az az általános vélemény, hogy a nyersvasfogyasztók sürgetik a szállítást. Míg jelentékeny érdekeltek csak elszigetelten vásárolnak, a jelek arra mutatnak, hogy azok, akik kifogásolták az emelkedett árakat, most hajlandók engedni. Birminghami jelentések szerint ott jelentékeny üzlet fejlődött ki alacsony foku nyersvasban tonnánkénti 13 dolláros alapon. Az ezen áron történt eladások mennyisége csökkent. Az acélárak emelése körül keletkezett harc tényleg el van intézve. Sínekben jelentékeny megbízásokat várnak. Acél-sodronyokban az üzlet igen élénk. Nyers acélban és platinában elégséges üzlet volt. Építési acélban a forgalom aránylag kicsiny. Hengerelt bádóg ár tekintetében ismét javult. A vezető acéllukasztó-mű teljesítő képességének 75 százalékaival dolgozik.

— **Az acélárak hanyatlása.** A német acélművek köteleke a múlt hét végén ismét leszállította az árakat, az idomvasát 5 márkával (azoknak, kik legalább 200.000 t.-nát rendelnek további 5 M.-val). A kötelek megjegyzi, hogy a német vasutak sokkal kevesebbet rendeltek, mily tavaly. Vignolsínekben erős az orosz verseny.

— **A vasgerenda-árak leszállítása.** A magyar és osztrák vasművek a vasgerenda árak leszállítására készülnek. A belföldi vasművek és a német acélkötelek között ugyanis konvenció áll fenn, mely szerint mindkét csoport úgy állapítja meg az árakat, hogy egymás fogyasztópiacát ne befolyásolják s nemrégiben a kötelek árai olcsóbbodtak, ami szükségképpen a belföldi árak csökkentését is maga után vonja. A vasművek most számításokat eszközölnek arra nézve, milyen mértékben szállítsák le az árakat. Az előkészületeket a napokban befejezik. Valószínű, hogy az árleszállítás csak a határszéli relációkra terjed ki.

— **Németország külkereskedelme vasban és vasárakban** a lefolyt október hónapban ismét csökkent, a behozatal az előző havéhoz képest 7.500 tonnával, az 1907. októberéhez képest 29.350 tonnával; a kivitel szeptember hóhoz képest 26.200 t.-val csökkent, de az 1907. évi október kivitelét már meghaladta 37.300 tonnával.

	1907-ben	1908-ban
	tonna	tonna
Németország behozatala	673.344	475.016
„ kivitele	2,859.651	3,128.580

Eszerint a behozatal 200.528 t.-val csökkent, míg a kivitel 470.000 t.-val nagyobb volt, mint 1907. első 10 hónapjában.

A nagy kivitel arra mutat, hogy a belföldi piac fogyasztó képessége csökken és így a vasművek nagyobb erővel kultiválják a kivitel, még ott is, ahol veszteségre dolgoznak.

Szerkesztői üzenetek.

W. Budapest. Önnek is azt mondták, hogy lapunk megszűnik? És ime, ahelyett hogy megszűnnék, még szebb köntösben, még gazdagabban jelenik meg. Akik kancsal szemmel nézik lapunkat és ilyes hírosztelésekkel akarnak nekünk ártani, a legnagyobb szegénységi bizonyítványt állítják ki a maguk részére.

Bányatanácsos. Karácsonyi számunk, amelyre már most felhívjuk szíves figyelmét, nemcsak a kérdéses bánya leírását, hanem az összes hazai előkelőbb bányák ismertetését fogja tartalmazni. Ezen számra tartjuk fenn az ön érdekes cikkét is.

R. Gy. Azt majd a jövő mutatja meg. Jóslások nem vezetnek célhoz. Épp annyi a barátja az állami szénbányászatnak, mint ellensége. Ha ön nézetét alapos cikk alakjában megírja, szíves készséggel közöljük.

„Hol az igazság?” Az ilyen ósdi nézetek okozták azt, hogy a hazai bányászat oly kevésbé fejlődik. Nem elriasztani, de jutalmakkal kellene a tőkét a bányászat terére édesgetni. Cikkét nem közölhetjük.

B. I. Kolozsvár. Olvassa el első cikkünket és ött megkapja a hazai széntermelés adatait.

M. S. kir. mérnök, Besztercebánya. Köszönjük szíves felvilágosításait. Egyben megnyugtathatjuk, hogy az új regime alatt ilyesmi nem fordult elő s a jövőben sem lehet rá eset. „A Bányász” semmiféle bányaeladással, közvetítéssel és hasonló egyebekkel nem foglalkozik, lévén egyedüli hazafi. Mlja a magyar bányászat érdekeit előbbrevinni s bányászok ügyét erejéhez mérten támogatni. A magyar bányászat férfain mulik, hogy ez az erő hatványozódjék. A magunk részéről mindent elkövetünk s teljesen nyugodt lelkiismeretünk. Szívesen látjuk azok sorában, akik mint Ön mondja — „A Bányász” felvilágosztatásához minden tőlük telhető módon járulnak hozzá. Levél megy.

Hivatalos rész.

1908. évi 12901. sz.

Hirdetés.

Alulírott kir. bányabiztosság a Bucsium községben a Dimbu Meszilor hegyben bányászó „Concordia” cégü bányatársulat igazgatójának, Dancs Aurél abrudbányai lakosnak folyó évi 12901. szám alatt érkezett kérelmére, az általános bányatörvény 149. §-a alapján jelen hirdetéssel rendkívüli társgyűlést hív egybe.

Ezen társgyűlés Bucsium községben a „Concordia” bányatársulat irodahelyiségében 1909. évi január hó 16-án délelőtt 10 órakor kezdődően fog megtartatni, melyre bányabiztosság a társulat részvényeseit s azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy a társgyűlésen ki-ki csak személyesen vagy törvényes meghatalmazottja útján élhet az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a szavazás jogával. Megjelent részestársak által hozott határozatok kihatnak a távolmaradottak jogaira is.

A társgyűlés tárgyai:

1. Határozat a bánya eladására vonatkozólag.
2. Határozathozatal a bányatársulatot terhelő adósság fedezésére.

Bejegyzett részvényesek Bucsium-sászai gör. kath. templom, dr. Pap Lőrinc, Dávid Nikulae l'Györgye, kisk. Dávid Eva l'Györgye, kisk. Dávid Terézia l'Györgye, Achim Péter, Dávid Candin l'Nikulae, Dávid Samu, Dávid Kálmán, Dávid Gyula, Dávid Albert, kisk. Dávid Samu, Róza Irma, Hona, Sándor, Jonutuo Juan l'Vasilie, dr. Borza Sándor, dr. Miksa Livius, özv. Makave Nikulaéné szül. Kozma Susána, özv. Tobiás Sándorné szül. Dánes Mária, Dánes Sándor l'Stefán, Furdai Romulusné-Gáll Anna, kisk. Jánk Adámovits Anna Mária, Zsurku Eva l'Simion, kisk. Jánk Adámovits Juon Nikulae, Dávid Samuné-Makave Mária, dr. Pap Istvánné szül. Makavei Augenia, Makave Tódorné szül. Makave Zsófia, Makave Vasília, Paul Istvánné-Makave Vilma, kisk. Makave Eva Regina, Laura, Dancs Aurél l'Alexandru, Makave Péter, özv. Fülep Sándorné-Czepes Anna, Trefán Györgyné-Filip Anna, Kóportean Athanasziané-Filip Viktória, Filip Susánna, kisk. Moldován Julius, Laurentiu, Romulus, Livia, Veturia Iván Toma a Lini, Makave Juon, Nitzl l'Juon, Styopuezu, Makave Alexandru l'Juon Styopuezu, Aurária takarékpénztár részvénytársaság, dr. Dávid György, Dávid Simion, Dávid Nikulae l'Juonutz, özv. Dávid Juonné-Moráriu Eva, Dávid Terézia-Paul Jánosné, kisk. Dávid Nikulae l'Juon Dregán, kisk. Dávid Laura l'Juon Dregán, kisk. Dávid Alexandru l'Juon Dregán, kisk. Dávid Mária l'Juon Dregán, kisk. Dávid Eugenia l'Juon Dregán, kisk. Dávid Juon l'Juon Dregán, Dávid Petri (George) l'Juon Dregán, Paul István, Makave Avironné szül. Makave Sofia, dr. Pop István, Dancs Miklós l'Györgye, Duna Miklósné-Duna Sálvina.

A kir. bányabiztosságtól.
Abrudbány. 1908. december hó 7-én.

P. H.

Zsirkő (Telkum) bánya

méltányos ár mellett azonnali megvételre sürgősen kerestetik.

Minta, ajánlat és részletes adatok kizárólag tulajdonosoktól.

Vágó Mátyás hiteltőzsde ügynök
czimére

Budapest, VII., Barcsay-utca 3.

alá küldendők.

Csikmegyében fekvő
arany és ezüst
tartalmu kénkovand bányá-
* * * terület * * *

eladó vagy bérbeadó.

Cím: a kiadóhivatalban.

Bányavasut

alkatrészeit, u. m. bányasíneket kötő-
szerekkel, váltókat, korongokat, csille-
kerékpárokat, bányacsilléket, felépítményi
szerszámokat; továbbá lokomobilokat, ka-
zánokat, körszivattyukat, furóacélt, da-
ruk, czölöpverők, síklók stb. stb.
használt és új állapotban előnyösen szállít

KOHN A. M.

BUDAPEST, V., Váci-ut 16. szám.

ÁLDOR SZIGFRID

Magyar mélyfuró vállalata.

BUDAPESTEN, VI., Liszt Ferencz-tér 14. sz.

Elvállal alma és mélyfurásokat szén, petróleum, víz,
kál és ásványok után kezeséggel bármily mélység
tekintetében és bármily rendszer szerint, esetleg
részesedéssel is.

Expertizék, közbenjárás vételeknél és eladásknál.

SZABADALMI

és védjegyjoltalom kieszközlése az összes
kulturállamban

ADLER MIKSA okleveles gé-
pézmérnök

hites szabadalmi ügyvivő

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 51.

Telefon 106-55. Telefon 106-55.

ENTREPRISE DES POMPES FUNÉBRES

Első Erzsébetvárosi Temetkezési Vállalat

PODLUSSÁNYI JENŐ

BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCZA 100. SZÁM.

IZABELLA-UTCZA ÉS SZEGÉNYHÁZ-TÉR sarkok

Rendez egyszerű és iszes temetéseket a legjutányosabb árban.

Művirág-koszorúból nagy választék.

Telefon 53-70.

Telefon 53-70

SOCIÉTÉ LORRAINE de DIETRICH & CIE

automobil-gyár. (Alaptőke 15 millió.)

LUNÉVILLE, ARGENTEIL, BIRMINGHAM;

ISOTTA FRASCHINI Milano

vezérképviselete.

- : Legmodernebb szerszámgépekkel felszerelt javító-műhely. :
- : Olcsó, gyors és szakzerű gépjavítások. :
- : Nagy választéku pneumatik és kellékraktár. :
- : Kitűnő és jutányos auto-benzin és henger-olaj. :

„HELIOS“ AUTOMOBIL-GARAGE

BUDAPEST, V., BÁLVÁNY-UTCZA 12.

Rheuma, csusz és köszvény

ellen biztos hatású szer a
Fekete-féle

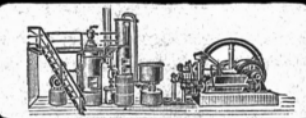
RÖSZVÉNY-FLUID.

Ára 1 korona.

Megrendelhető: „Páduai
Szent Antal gyógyszer-
tárában“, BUDAPEST,
IX., Ferencz-körút 2.

Árjegyzék ingyen!

Elismert legjobb házszer a Diadal Sósorszesz!
Ára 20, 40, 90 és 180 fillér.

SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK ÉS
LOKOMOTIVOK.
BILOK.

FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK

= EGYED =
ÁRUSÍTÓ **ABELES EMIL** BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

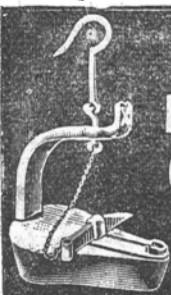
Összes famegmunkáló gépek
és egyéb gyári berendezések.

Wollák és Társa

Budapest, V., Alkotmány-utca 19. szám.

Speciális üzlet a nyílt író-
gépekkel, az összes
rendszerű írógépek ez. =

Sokszorosító-készülékek
* Copying-Office

PIUS PIRINGER
BANYA-ÉS-ALAGUT-LAMPAGYÁR
GRAZ, Strauchergasse 16. A

ajánlja eddig felülmúlhatlan gyártmányait.
Viszontárúsítóknak kedvezmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Stora Kopparbergs Bergslags Actiebolag

svéd acélgyárak magyarországi
vezérképviselője.

A legjobb minőségű acélok
bármely célra.

Svéd-Aczél
Kereskedelmi Társaság.
Budapest, V., Bálvány-utca 12.
Telefon 91-57.

GÁLOCSY és BÁNÓ

bánya-, kohó- és gépészmérnöki irodája
BUDAPESTEN,
VERES PÁLNÉ-UTCA 3. * Telefon 739.

Elvállalja az összes bányászati,
kohászati, gépészeti, gyáripari,
fűtési és tüzelési berendezések
tervezését és kivitelét.

Elvállalja a bánya és kohótermékek
vegyelemzését,
és gyakorlati megvizsgálását és
szakértői véleményt ad
azok érdekében felhasználhatóságát
felel.

Gőzgépek **indikálását,** általában
gépek, kazánok, tüzelések,
fűtések, bánya- és gyári beren-
dezések **megvizsgálását,** esetleg
azok rekonstrukcióját.

Meglevő telepek, gépek, berende-
zések időnkénti vagy állandó **szakszerű fel-
ügyeletét.**

Képviselet: a Grison-féle kerekeket, a Bánó-féle szab.
vicszós kazánokat, a Gálócsy- és Terényi-féle szab.
gázfejlesztő készülékeket.

TITANIT

BIZTONSÁGI ROBBANTÓSZER-GYÁR CEIPEK és TÁRSAI TRENCSEN.

Az első biztonsági robbantószer Magyarországon. A „Titanit“ ütés, hő, surlódás, nyomás iránt teljesen érzéketlen. A „Titanit“ nem fagy meg. Robbantó erejére, repesztési képességére nézve az eddig ismert összes brizans robbantó-anyagokkal versenyez. Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen. A Titanitra nem vonatkoznak a keresk. és belügyminiszteriumok azon óvrendelelei, melyek a többi robbantószerre nézve elengedhetetlenek. Vasuti és gőzhajóállomásokon a szállítmányok mint bármely más szállítmányok

kezeltetnek. De a fogyasztóknál is bárhol elhelyezhető. Szállítása nem úgy mint a többi robbantószerké, hanem bármely vonattal, vagy hajóval és bármely időben történhetik. A Titanit ára a robbantószernek napi árát sohasem fogja túlhaladni. Kísérleteket a gyár műszaki mérnöke bármikor és bárhol a gyár költségén szívesen végez és a Titanit fenti előnyeit be is igazolja. Az államnak első szaktekintélyei is megerősítették a Titanitnak itt felhozott összes kiváló tulajdonait és előnyeit. A gyár január óta üzemben van.

Egyébb felvilágosítással készséggel szolgál a gyár igazgatósága és kereskedelmi képviselője:

BUDAPEST, IV. KER., IRÁNYI-UTCZA 8. SZÁM.

DEUTSCH CHAMOTTE és AGYAGARU-GYÁR R.-T. Gyár: KÁLNÓ. LOSONGZ mellett (Nógrád m.)
BERTALAN

Vezérképviselet és iroda:

Közp. Kereskedelmi és Iparbank r. t. áruosztálya
Budapest, V. ker., Váci-körút 26. szám.

Főelárusítás és raktár:

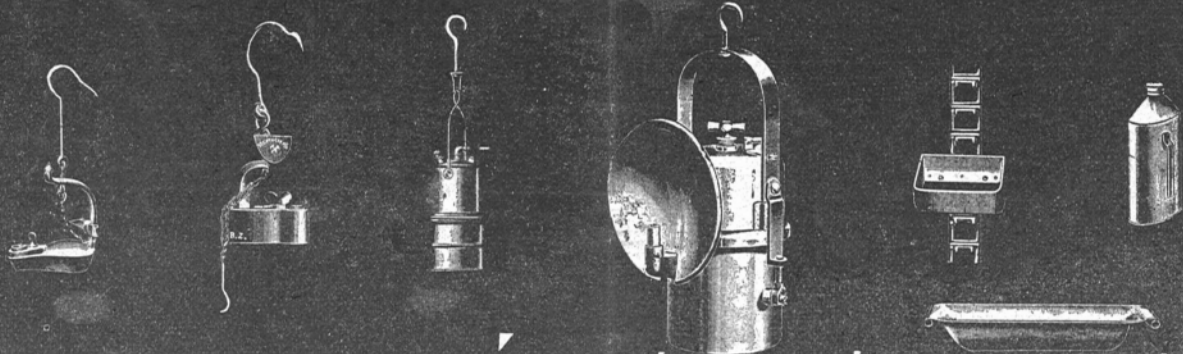
ELKÁN és BOSSÁNYI
Budapest, VI., Sziv-utca 61. és 67.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB GYAR

Szállít minden czélnak megfelelő

tüzálló chamotte anyagot

külföldi gyártmányokkal egyenrangú minőségben.

BARTOS ZOLTÁN FÉM ÉS BÁDOGÁRU GYÁRA
BANYAFELSZERELÉSEK OSZTÁLYA
BUDAPEST VI., ARADI UTCZA 60

ÁRJEYZEK INGYEN ÉS BERMENTVE